

HOLLOLA KYRKA

Utgivare: Hollola församling 2008.

Text: Marja Maunuksela, Juhana Säde.

Bilder: Juhana Säde, Juhani Viitanen, Suomen ilmakekuva.

www.hollolanseurakunta.fi

KYRKANS BYGGNATION

Hollola kyrka är helgad åt Den Heliga Maria och är en av Finlands 86 medeltida gråstenskyrkor. Enligt den nyaste undersökningen har gråstenskyrkan, som byggdes efter träkyrkorna, fått sin nuvarande form under åren 1495-1510 – sakristian ca 1495, kyrksalen 1500 och vapenhuset efter 1505. Kyrkan hör till den i Finland tredje generationens gråstenskyrkor som byggdes under åren 1480-1560. Till samma generation hör kyrkor med liknande konstruktionella särdrag i Savolax, Tavastland, Satakunda, Karelen och Österbotten. Hollola kyrka är Finlands tredje största medeltida församlingskyrka och den äldsta offentliga byggnaden i Päijät-Häme.

Den bastanta gråstenskyrkan som byggdes i moderkommunen Stor-Hollola där vattenleden Päijänne-Vesijärvi-Borgå å och den övre Viborgsvägen korsades fanns, ur trafiksynpunkt sett, på en central plats. Det branta spåntaket, de rikt dekorerade gavlarna, de stora hörnstenarna som är utmärkande för kyrkor i Tavastland och de starka gråstensväggarna ger en bild utåt av styrka och trygghet, som vandringsmannen kunde hitta vid utomhusaltaret i en nisch i den södra väggen eller vid altaret i vapenhuset. Runtom vapenhusets altarnisch finns en bild av Kristus sittande på domedagens regnbåge och den berättar om dom och nåd. Änglarna och djävlar påminner den stackars lilla människan om hur viktigt det är att hålla sig till den smala vägen.

ARV FRÅN MEDELTIDEN

Ännu idag möter kyrkobesökaren andra minnen från den katolska byggeran: fyra pelare delar kyrkan i två delar (skepp) och stjärnvalvens östligaste bågar har dekorerats med målningar som visar var huvudaltaret fanns under den katolska tiden. De invigningskors som målats på kyrkans väggar, nu 11 till antalet, berättar om kyrkans invigning och att kyrkan grundar sig på de 12 apostlarnas läror. Ovanför dörren till sakristian finns delar av en bild där två änglar bär ett välsignat förvaringskärl för oblater (monstrans) för att påminna om att Kristus verkliga närvaro under nattvarden och på denna heliga plats. Kyrkans äldsta föremål, invid den östligaste pelaren, dopfunten tillverkad av den s.k. Mästaren från Vemo är från slutet av 1300-talet och påminner oss om ett av kyrkans sakrament, dopet.

Under medeltiden var kyrkan försedd med ståtliga trästatyer. Av dem finns ännu 24 kvar, men deras helgonskåp har med tiden försvunnit. Till exempel kyrkans skyddshelgon, Den Heliga Maria, har utgjort den centrala figuren i ett altarskåp, där hon omgavs av åtta mindre statyer, numera enskilt placerade på olika ställen i kyrkan. Det nuvarande altarets framsida (antemensale) med samma motiv i mitten som på målningen ovanför dörren till sakristian ger oss en bild av den dekorativa medeltida träinredningen. Kyrkans dörrar är vackra produkter av medeltida träsnideri- och smideskonst. Särskilt den dörr som leder från vapenhuset till kyrksalen och som man har tolkat föreställa Hubertusjakten, har väckt stor beundran.

DEN NYA TIDENS FÖRÄNDRINGAR

Den katolska tiden blev kort, då man 1527 i Sverige under Gustav Vasas regeringstid beslöt att övergå till den "rena" läran och vid seklets slut var den lutherska kyrkan officiellt godkänd som statsreligion. Reformerna i enlighet med reformationens principer omformade kyrkans utseende på 1600-talet: den ståtliga predikstolen, byggd av snickaren *Nils Bengtsson* från Åbo, placerades till en början vid den södra väggen, ovanför altarbordet som flyttades till den östra väggen placerades en donerad altartavla, målad enligt den tyska konstnären *Christoph Schwarz'* originalmålning och i kyrksalen monterades bänkar för församlingsmedlemmarna. De vapen som tillverkades för *Diedrich von Essens* begravning utgör ännu dekorationer i kyrkan. Kyrkans takkonstruktion är inte original. På grund av ett blixtnedslag 1642 brann takets träkonstruktioner.

NUTIDENS FENOMEN

Kyrkans nutida utseende är ett resultat av forskningsarbetet på 1930-talet och den restaureringsplan som professor *Carolus Lindberg* utarbetade och som sedan förverkligades.

Glasmålningarna på var sida av altaret är gjorda av *Lennart Segerstråle* 1929.

Orgeln med 33 stämmor planerades och byggdes av Urkurakentamo *Martti Porthan Oy* och stod färdig 1994.

Under åren 2004-2006 genomfördes ett restaureringsprojekt i Hollola kyrka som finansierades av församlingen, Europeiska Unionen och Södra Finlands länsstyrelse. Då rengjordes kyrkans och vapenhusets inre väggar. Dessutom konserverades all medeltida statyer. I en vitrin i den bakre delen av kyrkan förevisas församlingens gamla kyrkliga föremål.

Klockstapeln byggdes 1829-1831 enligt ritningar av C.L. Engel. I klockstapelns nedre våning finns ett kylrum för avlidna och ett rum för anhöriga.

Hollola kyrka är församlingens huvudkyrka där man förrättar nattvardsgudstjänst varje helgdag. Dessutom är den populär som vigselkyrka och fungerar också som plats för jordfästningar, eftersom församlingen inte har ett separat begravningskapell.

En geografiskt spridd församling med 20 000 medlemmar behöver verksamhetspunkter på olika håll inom området. Hollola församling har en annan kyrka i anslutning till församlingscentret i Salpakangas kommuncentrum. Den tredje kyrkan finns på andra sidan Vesijärvi i Vesikansa. I Hämeenkoski, som från och med början av 2007 blev en kapellförsamling under Hollola finns också en kyrka samt ruinerna av den i slutet av medeltiden byggda kyrkan, helgad åt S:t Lars.

Hollola kyrka är öppen för allmänheten somartid 2.5.-31.8. från måndag till fredag kl 10-18 samt vintertid på söndagar efter gudstjänsten kl 11-16. Läge: Rantatie 917, Hollola kyrkoby.

Hollola församling